

ویلیام چیتیک: توجه غرب به اسلام امیدوار کننده است

● استاد گروه مطالعات تطبیقی ادیان دانشگاه استونی بروک در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران گفت: طی پنجاه سال گذشته در غرب به ادیانی چون هندو، مسیحیت و یهود توجه می‌شد، اما خوشبختانه در سالهای اخیر توجه به اسلام بسیار زیاد شده است.

و بیشتر برای کسانی نوشته که اگرچه در حوزه فلسفه تخصص ندارند، اما زمینه قوی دارند.

وی تأکید کرد: بابا فضل در آثارش کوشیده به فارسی‌زبانان دلیل پرداختن به حکمت را نشان دهد. فارسی بابا فضل شیرین‌ترین نثر فلسفه به زبان فارسی است و در کنار اینکه خیلی زیبا و شیرین است، از دقت و عمق بالایی نیز برخوردار است. البته در این میان کسانی چون سهروردی نیز آثاری به فارسی نوشته‌اند، اما سهروردی بیشتر صیغه عرفانی دارد. چیتیک در ادامه گفت: در غرب به فلسفه اسلامی کمتر بها داده می‌شود و معمولاً فلسفه اسلامی در دیارتمان‌های مطالعات خاورمیانه و مطالعات تطبیقی ادیان تدریس می‌شود و در دیارتمان‌های فلسفه هم معمولاً فلسفه اسلامی جایگاهی ندارد، بنابراین من معمولاً به دانشجویانی امید بسته‌ام که با اشتیاق این مباحث را دنبال می‌کنند.

چیتیک به توجه سال‌های اخیر به اسلام اشاره کرد و گفت: در پنجاه سال گذشته معمولاً به اسلام بسیار کم توجه می‌شد و معمولاً به ادیانی چون هندو، مسیحیت و یهود توجه می‌شد، اما خوشبختانه در سال‌های اخیر توجه به اسلام بسیار زیاد شده است. وی با این سخن به نقد دانش جدید پرداخت و گفت: علوم جدید مبنایشان به جای توحید، تکثر است و همین امر سبب شده است که امکان گفتگو میان اصحاب علوم از میان برود و دو نفر در یک دانشکده نتوانند با یکدیگر مکالمه کنند، در حالی که اندیشمندان قدیمی در زمینه تحقیق اصل توحید را مبنا قرار داده‌اند.

چیتیک گفت: امروز حتی در زمینه علوم نیز مردم تقلید می‌کنند و از سخنان دانشمندان تقلید می‌کنند و خبری از تحقیق نیست. وی در پایان گفت: نتیجه این امر در فرهنگ عمومی آن است که هر کس به دنبال بت خودش می‌رود و این بت‌ها مبنای دنیای جدید است. در حالی که در سنت ادیان، علم جهان و علم جان را در یک سطح می‌دیدند. قدرت علم جدید در تکنولوژی است، اما در علوم قدیم شناخت علم و نفس دو روی یک سکه بودند که هدفشان توحید بود.

در نشست «قلب فلسفه اسلامی» که با حضور پروفسور ویلیام چیتیک، عرفان‌شناس برجسته و استاد گروه مطالعات تطبیقی ادیان دانشگاه استونی بروک در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران برگزار شد، به گزارش مهر، این محقق ادبیات و فلسفه اسلامی، با محور اندیشه‌های بابا فضل کاشانی، عارف و فیلسوف ایرانی قرن هفتم هجری در مورد معرفت نفس و ارتباط آن با کتاب اخیرش با عنوان «جان‌شناسی و جهان‌شناسی» سخنرانی کرد. در این نشست که با حضور دکتر اعوانی رئیس این مؤسسه، دکتر مهدی محقق، رئیس انجمن مفاخر فرهنگی و سایر اساتید مؤسسه حکمت و فلسفه برگزار شد، دکتر اعوانی در آغاز به سابقه دیرین آشنایی اش با ویلیام چیتیک اشاره کرد و خدمات ارزنده او را در زمینه عرفان‌پژوهی و زبان فارسی و نگارش آثاری در زمینه اندیشه‌های ابن عربی، مولوی، بابا فضل کاشانی، جامی و سایر اندیشمندان ایرانی و اسلامی ستود. وی همچنین به ترجمه‌های چیتیک از احادیث شیعه اشاره کرد و دقت علمی او را در این آثار ارزشمند خواند. در ادامه مراسم ویلیام چیتیک سخنرانی کرد.

وی سخن خود را با اشاره به خاطرات خود در انجمن حکمت و فلسفه آغاز کرد و در ادامه سابقه آشنایی خود را با بابا فضل کاشانی دیرین خواند و گفت: او را از موقعی که در ایران بودم می‌شناختم، اما به طور دقیق روی او کار نکرده بودم تا اینکه در حین کار بر روی دایره المعارف ایرانیکا، از من خواسته شد که مقاله‌ای در مورد او بنویسم که این امر سبب شد تا آثار و مصنفات او را بخوانم.

دکتر چیتیک دلیل علاقه‌مند شدنش به بابا فضل در کنار سایر فلاسفه اسلامی را نوع بیان او خواند و گفت: اگر فلسفه اسلامی از قبیل ابن‌سینا و ملاصدرا و سایر فلاسفه اسلامی را خوانده باشید، در می‌یابید که این آثار بسیار سخت و تخصصی است و باید زمان فراوانی بر روی آن‌ها بگذارید، و در بسیاری موارد در انتهای امر متوجه نمی‌شوید که هدف چه بوده است، اما بابا فضل این‌طور نیست. او آثارش را بر خلاف رسم رایج به فارسی نگاشته است و این نشان‌گر آن است که کمتر برای فلاسفه تخصصی نوشته است.